

ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА "КАРТОГРАФО-ГЕОДЕЗИЧНИЙ ФОНД УКРАЇНИ"

Описывается история создания, деятельность и проблемы Государственного предприятия "Государственный картографо-геодезический фонд Украины".

The history of creation, activities and current problems of "State Cartographic and Geodetic Fund of Ukraine" enterprise are considered.

Після проголошення в 1991 р. незалежності України для успадкування питань концентрації, обліку, збереження і використання топографо-геодезичної та картографічної продукції, які до цього покладались на Центральний картографо-геодезичний фонд (ЦКГФ) Головного управління геодезії та картографії СРСР, виникла потреба у створенні аналогічної структури у нашій державі.

Частково виконання цих функцій було покладено на Українську територіальну інспекцію державного геодезичного нагляду, до обов'язків якої, крім іншого, увійшли збирання топографо-геодезичних документів, каталогів координат і висот, топографічних карт, а також формування архівного фонду і ведення чергової довідкової карти. Територіальна інспекція відіграла важливу роль у справі упорядкування відомчих топографо-геодезичних робіт, а особливо зберігання, обліку та реєстрації готових картографічних матеріалів.

Проте, як і раніше, ще тривалий період часу основними фондоутримувачами таких матеріалів були підприємства, які діяли на території України за часів СРСР, а деякі й досі продовжують обліковувати і зберігати топографо-геодезичні та картографічні матеріали. Це такі підприємства, як Південно-Західне аерогеодезичне підприємство (нині – Українське державне аерогеодезичне підприємство (УкрДАГП), м. Київ), Український державний інститут інженерно-геодезичних вишукувань і зйомок (нині – Український державний науково-виробничий інститут зйомок міст та геоінформатики імені А. В. Шаха (ДП "Укргеоінформ"), м. Київ), Донбаське топографо-маркшейдерське підприємство – "Донбасмаркшейдерія" (нині – Донбаське державне підприємство геоінформатики та маркшейдерії (ДП "Донбасгеоінформ", м. Артемівськ), у сховищах яких зберігалось майже 3,5 млн одиниць продукції.

З подальшим розвитком галузі та виходячи з необхідності вироблення єдиного підходу до зберігання, облікування і використання топографо-геодезичних і картографічних матеріалів, як архівного фонду, так і матеріалів, що утворилися в результаті діяльності підприємств Головного управління геодезії, картографії та кадастру при Кабінеті Міністрів України, виникла потреба в правовому врегулюванні цього питання.

Враховуючи прийняття 24 грудня 1993 р. Зако-

ну України "Про Національний архівний фонд і архівні установи", де в статті 9 було прописано право на створення галузевого державного архіву для постійного збереження картографічних та інших специфічних видів архівних документів, які потребують особливих умов схоронності й використання, 26 січня 1996 р. Головне управління геодезії, картографії та кадастру при КМУ видало наказ № 10 про створення з 1 квітня 1996 р. Державного підприємства "Картографо-геодезичний фонд України (Укркартгеофонд)". А 20 червня 1996 р. вийшла Постанова Кабінету Міністрів України № 661 "Про створення Державного картографо-геодезичного фонду України".

Правова база у сфері геодезії та картографії в Україні була закріплена прийняттям 23 грудня 1998 р. Закону "Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність", в статті 19 якого були зафіксовані правові відносини суб'єктів підприємницької діяльності з питань формування Державного картографо-геодезичного фонду.

Зрештою на підприємство "Укркартгеофонд" було покладено такі функції:

- формування і ведення державного картографо-геодезичного фонду України;
- централізований державний облік топографо-геодезичних та картографічних робіт; аналіз документів та їх реєстрація;
- зберігання матеріалів, одержаних в результаті виконання робіт суб'єктами підприємницької діяльності, які отримали ліцензію на проведення топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- участь в реалізації єдиної державної науково-технічної політики під час виконання топографо-геодезичних та картографічних робіт і в створенні системи науково-технічної інформації у сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності;
- топографо-геодезичний та картографічний моніторинг територій України, включаючи шельфову зону та населені пункти;
- здійснення контролю за топографо-геодезичною та картографічною діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності всіх форм власності в додержанні правил використання топографо-геодезичної та картографічної інформації;
- експертиза й підготовка матеріалів для затвердження проектно-кошторисної документації на проведення топографо-геодезичних та картографічних робіт;

- участь у діяльності Національної ради з географічних назв у питаннях встановлення, стандартизації та використання географічних назв;

- приймання, редакційно-контрольна перевірка видавничих оригіналів топографічних карт усіх масштабів, карт відкритого користування та інших топографо-геодезичних матеріалів і документів, які виготовляються підприємствами галузі;

- ведення Чергової довідкової карти України для забезпечення своєчасного і точного зображення географічних об'єктів, адміністративних меж і державних кордонів України на створюваних картах і планах;

- комплектування архівного фонду постійного зберігання астрономо-геодезичних, топографічних та картографічних матеріалів, які мають історичну, наукову й виробничу цінність;

- експертиза й перевірка топографо-геодезичних та картографічних матеріалів і документів, що підлягають постійному зберіганню і які віднесені до складу матеріалів та документів Національного архівного фонду України;

- державна реєстрація архівних документів, а також робота щодо віднесення архівних документів до унікальних документальних пам'яток;

- участь у створенні галузевих банків даних, мереж збирання і передачі інформації;

- реалізація топографо-геодезичної та картографічної продукції, продукції власного виробництва, надання платних послуг населенню, підприємствам, організаціям та установам.

За час діяльності підприємства було облаштовано майже 600 м² виробничих та складських приміщень для зберігання топографо-геодезичних і картографічних матеріалів. Станом на 2011 р. в ДП "Укркартгеофонд" зареєстровано майже 2 787 130 одиниць топографо-геодезичних та картографічних матеріалів, з яких 311 548 одиниць архівного фонду.

На підприємстві працюють висококваліфіковані та віддані своїй справі працівники, які мають неабиякий досвід топографо-геодезичного і картографічного виробництва та докладають великих зусиль для розвитку, удосконалення і популя-

ризації геодезії та картографії серед користувачів.

Проблемні питання. 1. Досі не вирішено питання повернення картографічних матеріалів, що відображують територію України, різних років видання, які залишилися в колишньому Центральному картографо-геодезичному фонді (Росія). Ці карти мають історико-культурну цінність для нашої держави. Настав час вирішити питання про їх повернення в Україну.

2. Недостатній рівень співпраці з архівами інших суміжних галузей, що ускладнює своєчасне, достовірне та якісне забезпечення потреб усіх галузей виробництва картографо-геодезичними матеріалами.

3. Суб'єкти підприємницької діяльності, які виконують топографо-геодезичні та картографічні роботи не дотримуються Положення "Про порядок надходження, зберігання, використання та обліку матеріалів Державного картографо-геодезичного фонду України" (Постанова КМУ від 22 липня 1999 р. № 1344). Матеріали та інформація про виконані роботи до Укркартгеофонду не надходять. Це унеможливорює достовірний топографо-геодезичний і картографічний моніторинг території України, що в свою чергу породжує дублювання виконання робіт.

4. Відсутність належної нормативно-правової бази і технічної документації на виконання робіт за новітніми методиками й технологіями, а також повноцінного польового контролю не дозволяє якісно здійснювати експертизу та приймання готової продукції.

5. Неналежне фінансування впливає як на рівень матеріально-технічної бази підприємства, на умови зберігання матеріалів, так і на збереження кадрового потенціалу колективу. Відсутність обладнання для підтримання належного температурно-вологого режиму, пожежної безпеки негативно впливає на збереження архівних матеріалів, а також матеріалів фонду в цілому. Несвоєчасне оновлення програмного забезпечення, парку оргтехніки для впровадження сучасних технологій виконання робіт не дає змоги розширити номенклатуру надання послуг, підвищити ефективність роботи підрозділів підприємства.

Надійшла 29.09.11